

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 63.

Czwartek 20 Marca (1 Kwietnia).

1869 r.

Dziennik wychodzi codziennie, oprócz Świąt uroczystych i Niedziel. — Prenumerata przyjmuje się w Warszawie i w Urzędach Poczty; w Warszawie przyjmuje się tak w głównym kantorze Dyrekcji przy ulicy Miodowej Numer 487, jak i w innych jej miejskich kantorach. — Prenumerata w Warszawie: — rocznie rs. 8; — półrocznie rs. 4; — kwartalnie rs. 2; — miesięcznie kop. 67. — Bez odnośnienia prenumerata nie przyjmuje się. — Za odnośnienie do domu, dopłaca się miesięcznie kop. 5; — w Urzędach Poczty: rocznie rs. 10; — półrocznie rs. 5; — kwartalnie rs. 2 kop. 50 i na te tylko terminy przyjmuje się prenumerata; w głównym zaś kantorze można prenumerować po tejże cenie na te same terminy, a na inne po kop. 92 na miesiąc.

Rok 6.

Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadesłane do zamieszczenia bez wskazania warunków ze strony autora, przechodzą do zupełnego rozporządzenia Dyrekcji. — Artykuły nieprzyjęte, będą zwracane tylko na osobiste żądania i zachowywane będą trzy miesiące; przyjęte, w razie potrzeby podlegają skróceniu. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — Artykuły i ogłoszenia nadesłane do zamieszczenia *tegoż samego dnia*, powinny być dostawiane do Redakcji przed godziną 9-tą z rana. — Redakcja otwarta jest dla osób mających interesa, codziennie, oprócz dni świątecznych, od godziny 12-ej do 1-ej po południu.

PRENUMERATA

NA

DZIENNIK WARSZAWSKI

Dziennik Warszawski w drugim kwartale wychodzi, według tego samego programu, w tym samym formacie i w takich samych warunkach, jak w kwartale bieżącym.

Prenumerata miejscowa zostaje na kwartał II-gi taż sama co w kwartale poprzednim, a mianowicie:

bez rozsyłania:

na rok	rs. 8	—
„ 6 miesięcy	„ 4	—
„ 3 miesiące	„ 2	—
„ 1 miesiąc	„	k. 67

Za odsyłanie do domu, dopłaca się miesięcznie kopiejek 5.

Prenumerata prowincjonalna przyjmowana będzie tylko w Warszawskiej Ekspedycji Gazet, w Kantorze Głównym Dyrekcji obu Dzienników w Warszawie, przy ulicy Miodowej Nr. 487, oraz na prowincji we wszystkich Urzędach Poczty (Kantorach) w guberniach Królestwa Polskiego roczna, półroczna i kwartalna; wynosi ona:

na rok	rs. 10	—
„ 6 miesięcy	„ 5.	—
„ 3 miesiące	„	2 k. 50.

W kantorze głównym Dyrekcji obu Dzienników, obok powyżej wymienionych terminów przyjmuje się prenumerata i na jeden miesiąc po cenie kop. 92, i dalej w tym samym stosunku.

Pp. Prenumeratorem zamiejscowi pragnący prenumerować Dziennik w Kantorze Głównym Dyrekcji, raczą nadsyłać wszelką prenumeratę na termin żądany wprost do Dyrekcji *franco*, z wyraźnym wypisaniem adresu.

Ostrzegamy pp. prenumeratorem zamiejscowych że jeżeli pragną nie doznać przerwy w o-
trzymaniu Dziennika, powinni o ile można najwcześniej dopełnić przesyłki pieniędzy.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższe nagrody. — Monarszy reskrypt. — Ordery. — Najwyższe zezwolenie. — Uwolnienie z poddaństwa. — O wybiciu 3-rublowej monety złotej. — Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych. — Komisja rząd. sprawiedliwości. — Komisja likwidacyjna.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Prelekcja p. Weinberga. — Kurjerek miejski. — Wypadki miejskie. — Kurs monety. — Podróż J. C. W. W. Ks. Mikołaja Mikołajewicza starszego. — Odpowiedź p. Milutina. — Ustanie gazety. — Kolej żel. morzańsko-penzeńska. — Przywrócenie komunikacji. — Wypadki w Hiszpanji. — Austria i ziemie słowiańskie. — Prawo finansowe. — Kwestja czeska; błędne pogłoski; podróż cesarza; zmiany w wyższych posadach wojskowych. — Nieprzyjaciele Austrii. — Sprostowanie. — Adres do papieża. — Sprawy galicyjskie. — Nowa gazeta. — Francja. Margr. de Lavalette. — Ks. Grammont. — Włochy i Rzym. Rozruchy. — Turcja i ziemie słowiańskie. — Z Bośni. — Z Starej Serbji. — Belgja. — Stosunki z Francją. — Niderlandy. — Kwestja twierdzy luksemburskiej. — Dokumenta dyplomatyczne w sprawie turecko-greckiej.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Tanio a dobrze, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,

dnia 20 Marca (1 Kwietnia).

Najjaśniejszy Pan Najmilszemu zezwolił raczył, na dniu 25 lutego r. b., gubernatorowi suwałkiemu, rzeczywistemu radcy stanu *Gervais*, na przyjęcie i noszenie udzielonego mu przez króla pruskiego orderu Orła czerwonego klasy 2-ej.

Najjaśniejszy Pan, na poświadczenie Jenerał-Feldmarszałka Namiestnika w Królestwie Polskiem, o odznaczającej się gorliwością służbie i szczególnych pracach członka warszawskiego komitetu lekarsko-policyjnego, doktora medycyny *Pawlikowskiego*, Najmilszemu raczył udzielić mu, na dniu 21 lutego r. b., order św. Anny klasy 3 ej.

Monarszy reskrypt. — Z powodu 25-letniej rocznicy założenia w Petersburgu zgromadzenia sióstr miłosierdzia, Najjaśniejsza Pani, reskryptem z dnia 9-go marca roku bież. do Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Księżnej Marji Mikołajówny raczyła wyrazić Jej Wysokości w imieniu Swojem i Najjaśniejszego Cesarza uczucie szczerzej wdzięczności za długoletni chrześcijański i światły udział w przyczynianiu się do pomyślności tego zakładu.

Ordery. — Najjaśniejszy Pan, w d. 26 lutego raczył udzielić niżej wymienionym osobom wojska dońskiego, w nagrodę gorliwej ich służby, następujące ordery: jenerał-majorem: naczelnikowi sztabu wojska dońskiego *Fominowi* i atamanowi 4-go oddziału *Jeżowowi* — ś w. Stanisława 1 kl., pierwszemu z nich z mieczami nad orderem; starszemu członkowi urzędu wojskowego, szambelanowi dworu Jego Cesarskiej Mości, rzeczywistemu radcy stanu *Bokowowi* — ś w. Włodzimierza 3 kl.; członkowi komisji włościańskiej, radcy stanu *Krasnowowi* — ś w. Włodzimierza 4 klasy.

Najwyższe zezwolenie. — Najjaśniejszy Pan, na najpoddanniejsze przełożenie naczelnego prokuratora świątobliwego synodu, na dniu 10-m grudnia 1868 roku, Najmilszemu raczył: byłemu kapłanowi djecezji ołonieckiej *Aleksandrowi Ustwołzkiemu*, który złożył z siebie tę godność i uwolniony został dla przejścia do stanu świeckiego, dozwolić niezwłocznie wejść do służby cywilnej, pod warunkiem atoli, że nie może on wejść do takiej w tej djecezji, w której był kapłanem. (*St. Pet. Wied.*)

Uwolnienie z poddaństwa. — Najjaśniejszy Pan, na skutek postanowienia komitetu ministrów, w d. 14 lutego r. b. Najwyższemu raczył na uwolnienie z poddaństwa Rosji: a) mieszkańca m. Warszawy *Jankła Folmana*; b) stałego mieszkańca m. Bielska, w gubernji płockiej,

Rachmila *Iwackiego-Majeransa*, i c) stałego mieszkańca m. Tomaszowa, w gubernji lubelskiej, *Majera Blejchera* z żoną *Lają* i córką *Ryfką*. (*Gon. Rząd.*)

O wybiciu trzyrublowej złotej monety. — Rada państwa, w wydziale gospodarstwa krajowego i na ogólnem zgromadzeniu, rozpoznawszy wniosek ministra skarbu względem wznowienia bicia monety złotej trzyrublowej, uchwaliła: w miejsce art. 63 ust. men. i uwagi do tegoż (Zb. pr. t. VII) i w uzupełnieniu art. 59, 60, 136 i 168 teże ustawy, postanowić: „Oprócz półimperjalów, wybijane będą podług zatwierdzonego rysunku i w razie potrzeby ruskie dukaty trzyrublowej wartości, teże 88 próby jak półimperjaly. Każdy dukat ma w sobie zawierać 81 doli czystego złota i aliażu 88⁴/₁₁ dol, tak, ażeby w funkcie aliażu powyższej próby zawierało się 104 czerwonych złotych i 88⁸/₉ kop. złotem. Remedium wagi tej monety ustanawia się takie jakie ustanowione jest w art. 136 ust. men. dla półimperjalów. — Jego Cesarska Mość powyższą uchwałę rady państwa, w d. 11 lutego 1869 r. Najwyższemu raczył i wykonać polecił. (*Zb. Pr.*)

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z daty 14 marca 1869 roku. — Zważywszy: że feljton w Nrze 64 gazety *Nowoje Wremja* obejmuje ostrą, naganną bytu familijnego w teraźniejszym jego położeniu, zdania nieprzyzwolite o klasach zamożnych, z nieprzyjaznym przeciwstawieniem ich klasom ubogim, i że w ogóle gazeta pomieniona dopuszcza się sądów i zdań ostrych i nieprzyzwolonych o rozmaitych przedmiotach naszego bytu społecznego i ustroju państwowego, minister spraw wewnętrznych, na zasadzie art. II Najwyższego ukazu z 6-go kwietnia 1865 roku i art. 29-go oddziału II Najwyższemu zatwierdzonego w tymże dniu zdania rady państwa, oraz zgodnie z uchwałą rady głównej zarządu do spraw prasowych, postanowił: udzielić drugie ostrzeżenie gazecie *Nowoje Wremja*, w osobie wydawcy, asesora kolegjalnego *Mikołaja Jumatowa*, i wydawcy-redaktora, radcy dworu *Adama Kirkora*. (*Gon. Urząd.*)

Komisja Rządowa Sprawiedliwości ogłasza, iż Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem na posiedzeniu 282 m w dniu 24 Stycznia (5 Lutego) r. b. odbytem, zapis rsr. 1,000 biletami 2-ej pięcioprocentowej pożyczki na rzecz gminy starozakonnych w Warszawie, przez *Moszkę Szmaragda*, aktem darowizny na dniu 1 (13) Marca 1867 r. urzędownie sporządzonym, i zaakceptowanym, uczyniony, w myśl art. 910 K. C., z zachowaniem praw osób trzecich i pod warunkami w akcie darowizny wyszczególnionymi — zatwierdził.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskiem, podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 14 (26) Marca r. b., w ilości rsr. 16,942 kop. 83, *Janowi Ordędze* i dzieciom jego, właścicielom miasta *Żelechów*, położonego w Gubernji Siedleckiej, Powiecie *Garwolińskim*, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Siedleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 178 kop. 36, *Klemensowi Straszewskiemu*, właścicielowi dóbr *Wola Droszewska*, położonych w Gubernji Kaliszkiej, Powiecie *Kaliszkim*, Gminie *Godziszewickiej*, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliszkiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 4,265 kop. 74, *Hipolitowi Wąsowiczowi*, właścicielowi dóbr *Zaduszni*, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie *Lipnowskim*, Gminie *Zaduszni*, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 174 kop. 17, *Szpitalowi św. Antoniego* w *Włocławsku*, z części wsi *Pinino B.*, położonej w Gub. Płockiej, P. *Rypińskim*, *G. Rogowa*, wysłane zostało do depozytu Banku Polskiego; — w ilości rs. 8,502 kop. 21, *Antoniemu Bogatko*, właścicielowi dóbr *Siemiatkowo Rogalice*, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie *Sierpeckim*, Gminie *Gradzanowo*, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 54,615 kop. 48, *Adolfowi Chelmińskiemu*, właścicielowi dóbr *Okalewo*, położonych

w Gubernji Płockiej, Powiecie Rypińskim, Gminie Okalewo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości r. 1.362 kop. 77, Ludwikowi Hr. Krasinskiemu, właścicielowi dóbr Krasne, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Ciechanowskim, Gminie Zalesie, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa.

dnia 20 Marca (1 Kwietnia).

We Francji agitacja wyborcza zaczyna się na dobre, i kiedy z jednej strony dzienniki i broszury półurzędowe uwydatniają troskliwość rządu cesarskiego o klasy robotnicze, czego świążym dowodem ma być projekt zniesienia książeczek robotniczych, przyczem przypominają wszystkie rozporządzenia wydane za drugiego cesarstwa na korzyść robotników, — z drugiej strony znów, niezaniebują wykazywać wpływu Francji w Europie, na poparcie czego przytaczają załatwienie sporu turecko-greckiego za pomocą konferencji, i przystanie Belgji na zebranie się komisji mieszanej, mającej załatwić nietylko sprawę kolei żelaznych, ale i ściśnięte stosunki ekonomiczne pomiędzy Francją i Belgją. Półurzędowe dzienniki paryżkie zapewniają, że komisja weźmie także pod rozwagę kwestję związku celnego pomiędzy dwoma krajami, która była już podejmowana z inicjatywy Belgji jeszcze w 1840 r., a projekt związku nie przyszedł wtedy do skutku jedynie dla czystej kwestji formalności. Dzienniki te dodają, iż jeszcze natenczas p. Guizot, jako minister spraw zagranicznych, zwycięsko odparł zarzut gabinetu angielskiego, iż podobny związek niezgodny jest z neutralnością poręczoną Belgji. Półurzędowe dzienniki paryżkie dowodzą, że obecnie zarzut podobny nie ma już znaczenia, kiedy wielkie księstwo luksemburskie, któremu także poręczona została neutralność, należy do związku celnego niemieckiego. Dzienniki belgickie jednak przytaczają list zmarłego króla Leopolda I z 1841 r. do posła belgickiego w Paryżu, w którym wyrzeczone jest zdanie, że związek celny z Francją zniweczyłby neutralność Belgji, i *de facto* i *de jure*.

Zapowiadana w Austrii przez dzienniki prowincjonalne, amnestja za przestępstwa prasowe, która najwięcej zastosowania znalazłaby w Czechach, dotąd nie została ogłoszona, a według zapewnień z wiarogodnych źródeł, gabinet przedlitawski wcale nie jest skłonny do zalecenia cesarzowi austriackiemu podobnej amnestji. — Również bezzasadną była pogłoska o zamierzonej wycieczce cesarza austriackiego do Galicji, gdyż jak wiadomo, cesarz zaraz po świętach miał się udać do Budy i zabawić tam aż do otwarcia posiedzeń sejmu węgierskiego. — Wiadomy już jest rezultat 402 wyborców w Węgrzech, gdzie ogólna liczba deputowanych wynosi 409. Dotąd stronnictwo Deaka posiada większość 50 głosów (mianowicie 226, kiedy opozycja ma ich 176), a chociaż stronnictwo to nie jest zadowolnione z takiego rezultatu wyborów, jednakże nie robi jeszcze kroków w celu zbliżenia się do umiarkowanej opozycji, a mianowicie nie zamierza powołać jej przewodców do gabinetu, gdyż skoro p. Gorove, minister handlu, w skutku porażki doznanej na wyborach w Peszcie, podał się do dymisji, wszyscy inni członkowie gabinetu nalegali na niego, aby cofnął swe podanie, żeby nie zachwiać solidarności gabinetu.

N. fr. Presse uwydatnia bezzasadność pogłoski o zjeździe hr. Bismarcka z hr. Beustem, dowodząc, iż zjazd ten jest niepodobnym, dopóki dzienniki półurzędowe berlińskie będą zachowywały tak nieprzyjazną względem Austrii postawę.

Komisja korteżów hiszpańskich do ułożenia projektu konstytucji, jeszcze nie przedłożyła swej pracy korteżom, ponieważ w jej łonie nie nastąpiło jeszcze porozumienie co do kwestji wyznaniowej, a większość komisji, pomimo tego że rząd oświadczył się za zdaniem mniejszości, obstawała przy postawieniu w wspomnianym projekcie za zasadę, odłączenie kościoła od państwa. Główną jednak kwestję w Hiszpanji stanowi osoba kandydata do tronu. Według ostatnich wiadomości, większość korteżów postanowiła wybrać na tron Dom Fernanda portugalskiego, pomimo jego oporu. Lecz gdyby Dom Fernando pozostał niewzruszony w swem postanowieniu, natenczas bardzo stałoby się utrudnionem dla każdego innego kandydata następnie obranego, a szczególnie dla księcia Montpensier, przyjęcie tej korony, gdyż wyraźnieby się okazało, iż przyjmują go tylko z biedy, jako *pis aller*. Przytaczają na to wprawdzie, iż obecny król grecki nie był pierwszym kandydatem do tronu tego, lecz jeżeli korona grecka poprzednio proponowana była innym kandydatom, działo się to tylko poufanie, i żaden z nich nie był obrany ostatecznie przez reprezentację narodu.

Izba reprezentantów w Washingtonie odrzuciła zmiany uchwalone przez senat w *Tenure of office act*, obstając przy swej pierwotnej uchwale zupełnego zniesienia tego postanowienia, dla okazania zaufania nowemu prezydentowi, generałowi Grantowi.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Madryt, 31 (19) marca. Prawo o pożyczce zostało przyjęte; projekt konstytucji został wniesiony; kształt rządu ma być dziedziczno-monarchiczny.

Monachjum, 31 (19) marca. Znaczna liczba żołnierzy otrzymała urlopy.

Paryż, 31 (19) marca. P. Rouher oświadczył w izbie na zapytanie Kolb'a, że komisja franko-belgicka nie otrzymuje wcale programu.

(Correspondenz Bureau).

Wiadomości telegraficzne.

* **Paryż, 29 (17) marca.** Rząd postawi w ciele prawodawczem żądanie, ażeby dozwolnem zostało ścigać sądownie Pelletan'a, za mowę mianą przez niego w towarzystwie „Młodej Gallji.” (Cor. Bür.)

* **Rzym, 27 (15) marca.** Dekret kongregacji indeksu, poprzylepiamy dziś na rogach ulic, potępia ośm dzieł, między innymi dwa dzieła hr. Mamiani (*Una nuovo diritto pubblico et Teoica della religione e dello Stato*), niedawny list p. Foulkes do arcybiskupa Manninga i dziennik *Emancipatore cattolica*. Dekret donosi, że opat Testory poprawił w szlachetny sposób swoje dzieło, *L'empire et le clergé mexicain*, potępione w 1865 r. (Cor. H. B.)

* **Rzym, 28 (16) marca.** Ojciec św. celebrował dziś w kościele św. Piotra sumę, poczem udzielił powszechne błogosławieństwo apostołskie; na uroczystości tej znajdował się wielki tłum ludu. (Wolff's T. B.)

* **Bruksela, 28 (16) marca.** Wyjazd prezesa ministrów Frère-Orban'a do Paryża, został odroczone o kilka dni z powodu przedłużenia nieobecności margrabiego de Lavalette. Prezesowi ministrów towarzyszyć będzie tylko kilku urzędników. (Tamże).

* **Bruksela, 30 (18) marca.** Sfery dobrze zawiadomione zaprzeczają wiadomości podanej przez *Etoile belge*, jakoby eksploatacja na przestrzeni drogi żelaznej z Antwerpji do Akwisgranu, miała przejść na rzecz towarzystwa kolei kolońsko-mindenskiej; propozycja w tym względzie została niedawno odrzucona. (Tamże)

* **Konstantynopol, 29 (17) marca.** Książę Walji, który wyjechał wczoraj z Egiptu, spodziewany jest tu we czwartek. Ambasador angielski lord Elliot uda się jutro na jego spotkanie do Dardanellów. (Tamże).

* **Londyn, 29 (17) marca.** Z Waszyngtonu dooszą pod datą 27 go b. m.: Izba reprezentantów odrzuciła 99 głosami przeciw 70 zmiany w bilu dotyczącym czasu trwania urzędowania. (Tamże).

* **Bombay, 27 (15) marca.** Sher Ali i lord Mayo wice król indyjski przybyli do Umballa dla widzenia się z sobą. Przyjęto ich nadzwyczaj świetnie. — Według wiadomości z Hongkong z dnia 18-go lutego cesarz chiński ma zamiar ogłosić dekret zabraniający uprawy opium. (Tamże).

* (Prelekcja p. J. Weinberga). W poprzednim naszym sprawozdaniu, zarzuciliśmy szanownemu prelegentowi, że kilkoma tylko słowy przebiegł wpływ duchowienstwa na rozwój dramatu w ogóle. Zarzut nasz był niesłuszny; p. Weinberg bowiem kwestję tę przeznaczył na przedmiot drugiej swej z kolei prelekcji, która wczoraj wieczorem miała miejsce w sali ruskiego klubu. Prelegent rzucił najpierw rys historyczny religijnych misterij na zachodzie Europy, przejście ich w świecką dramę, i poprowadził słuchaczy swych drogą, którą one przechodziły w głąb Rosji. Z rozwojem chrześcijaństwa, walczącego w pierwotnych czasach z wyobrażeniami poganizmu, misterja religijne przeniosły się do Polski, w tej właśnie chwili, kiedy złoty wiek literatury polskiej począł gasnąć, a coraz silniej rozrastały się pojęcia narzucane przewagą jezuityzmu. Nastąpił wreszcie przygotowana przez jezuitów epoka makaronizmu, żywiona głównie misterjami religijnymi. Jezuiti, dzieląc w swem ręku wychowanie młodzieży, za pośrednictwem szkół krzewili swe przedstawienia sceniczne i w Małorosji, skąd kolejno przeniosły się one do Wielkorusji. Rzuciwszy bystry pogląd na pierwsze tego rodzaju powiały, p. Weinberg, przyrzekł słuchaczom swym, na przyszłej prelekcji, przedstawić rozwój dramy, na scenie ruskiej, w epoce panowania Piotra W.

* (Kurjerek miejski). Podaną w onegdajszym numerze „Kurjera Warszawskiego” wiadomość o zgonie generała Jomini prostujemy w ten sposób, że ś. p. generał, nie był francuzem ani generałem wojsk francuzkich, lecz urodził się w Szwajcarii, a pozostał ostatecznie i zdawna w służbie ruskiej, gdzie też posiadał stopień generał-adjutanta Jego Cesarskiej Mości. Zmarły generał Jomini odznaczył się świetnymi zdolnościami strategicznymi.

— W przyszłą niedzielę, t. j. dnia 4-go kwietnia, profesor szkoły głównej F. H. Lewestam, będzie miał czwartą prelekcję w auli tejże szkoły — podczas której dokończy odczytu o „Kupca Weneckim” Szekspira.

— Nazajutrz, to jest w poniedziałek, będzie miał miejsce w sali resursy obywatelskiej, o godzinie 1-iej z południa, zapowiadany już koncert p. Aleksandra Zarzyckiego, w którym przyjmie udział szanowna dama, a znakomita amatorka, i rzecby można pierwszorzędna artystka w grze na fortepianie. Koncert ten powie dzie się z pewnością.

— Dziś tedy, jako w dniu pierwszym kwietnia (prima aprilis) wzajemne zwodzenie się i okłamywanie, należy do poświęconych tradycją czynności. Zwyczaj ten przechowywany jest dotąd jeszcze u nas, a znajdują się nawet tak gorący jego zwolennicy, że dla świetnego w tym dniu popisu, egzercytują się w kłamstwie i oszustwie przez rok cały! W każdym razie, przez cały dzień dzisiejszy żaden z kupców nie powinien dowożać ani domierzać sprzedawanych towarów, ani też żadna z par zakochanych przysięgać sobie wzajem wiecznej miłości..

— Dziś tedy, odbędzie się w wielkim teatrze przedstawienie najznakomitszej opery Rossiniego „Carlo il temerario,” na dochód artystów orkiestry i chórów opery tutejszej. Znając szlachetne popędy publiczności tutejszej, skoro rzecz idzie o wynagrodzenie rzetelnych zasług i pożytecznej pracy, nie obawiamy się, ażeby kasie teatru, która w dniu dzisiejszym jest kasą tych licznych a tak potrzebujących pomocy benefisantów, wyrządzono *prima aprilis*.

— Dzień dzisiejszy, powinien obchodzić nie mało rentjerów tutejszych — albowiem odbędzie się w nim losowanie listów zastawnych. Rozumie się, że większa część czytelników naszych, nie dozna z tego powodu najmniejszego wzruszenia...

— Zakład fotograficzny p. Mieczkowskiego, produkuje obecnie przesłiczne portrety, kolorowane olejno; wykenany tam w taki sposób portret p. Modrzejewskiej, można zaliczyć do arcydzieł sztuki fotograficznej.

— Trupa włoska zakończy swój sezon w Warszawie przedstawieniem „Otella,” opery Rossiniego, w której rolę tytułową wykona p. Stagno. Podczas wczorajszego przedstawienia „Hugonotów,” śpiewał ten zbierał huczne oklaski, szczególnież też po świe.

tnem wykonaniu 4-go aktu, który jest koroną tej przepysnej opery.

— W jednym z domów prywatnych, podczas uczy „święconej,” a raczej już po uczcie, podano w nowomodnych, z dwóch stron nalewających się kieliszkach wino szampańskie. Otóż pokazało się, że ten *clivir d'amour* naszego stulecia, chociaż podobał się niezmiernie wszystkim przedstawicielom płci brzydkiej, jako nie zbyt przesycony słodyczą — nie znanym był przecież nikomu. Dopiero gospodarz domu objaśnił ciekawych, że ten gatunek, czyli, mówiąc językiem technicznym, ta marka wina szampańskiego nosi firmę *Max Hutin* z Rheims, jedną z najdawniej i najbardziej reputowanych we Francji i Anglii — która jednakże do nas sprowadzana dotąd nie była. Otóż amatorowie nie słodkiego, a wielce smacznego szampana, wypiszy w owym domu unikatki przedstawiające ową firmę, objawili gorącą chęć, ażeby któryś z kupców wszedł z nią w stosunki i spróbował do Warszawy ten nowy „dowód,” że nam jeszcze ani na wybory smaku, ani na... gotówce do zaspokojenia go nie zbywał. Znając pochopność kupców tutejszych do dogadzania *delikatnym* požądaniom swych gości, nie wątpimy, że głos amatorów *Max Hutina* nie będzie głosem wołającego na puszczyli!

— Podczas jutrzejszego przedstawienia amatorskiego w sali Warszawskiego towarzystwa dobroczynności, oprócz powtórzonego programu, złożonego z operetki Offenbacha i wodewilu — wzbogaci go jeszcze: pani Bogowolska deklamacją wyjątków z „Felicjy,” A. E. Odyńca, i panna Lewita śpiewem. *Al.*

* (Wypadki miejskie). Podoficer keksholmskiego pułku grenadierów cesarza austriackiego, Teodor Dymiszcz, będąc w stosunkach miłosnych z Zofją Płażewską, zostając obecnie za mamkę w domu kupca Małiniaka pod N. 793, i jako ojciec jej dziecięcia, przybył do niej omedaj o godzinie 7 1/2 z rana i oświadczył, że jeśli ona zabraniać mu będzie widywania się z sobą, to ją i siebie życia pozbawi; a gdy Płażewska pomimo to, na żądanie jego zgodzić się nie chciała, Dymiszcz wydołał z pochwy pałaszem, zranił ją w obie golenie, lecz nieszkodliwie, a następnie, kiedy Płażewska o pomoc wołać zaczęła, wbiegł do komórki przy kuchni będącej i tam wystrzelał z karabinu w sam środek piersi, życie sobie odebrał. O wypadku tym, prowadził się przez policję formalne śledztwo i sąd zawiadomiony został. — W cyrkule Bielańskim, Franciszka Murawska, wyrobnica, w domu pod N. 2148 zamieszkała, w kłótni z mężem, zraniła mu nożem twarz z lewej strony; rana nie zagraża niebezpieczeństwem. Murawski odesłany do szpitala św. Rocha, żona zaś jego przyaresztowana. — W cyrkule Łazienkowskim, Praskowia Dąbrowska, żona stróża, w domu pod N. 3008 zamieszkała, w kłótni z Michałem Węglowskim, żołnierzem lejbu gwardji pułku litewskiego, skaleczyła mu głowę cegłą, przez zranienie nieszkodliwej rany. Żołnierz odesłany do pułkowego szpitala, a Dąbrowska przyaresztowana została w celu ukarania.

* *Kursa monet zagranicznych w Warszawie.*

Za talar wczoraj	rs. 1 kop. 13	dziś	rs. 1 kop. 13.
Za frank	— — — 32 1/2	— — —	32.
Za złoty reń.	— — — 64	— — —	63.

NB. Wiadomość ta nie pochodzi z urzędowego źródła i może służyć tylko za wskazówkę.

* (Podróż J. C. W. Wielkiego Księcia Mikołaja Mikołajewicza Starszego). W sobotę, 15 (27) marca. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz Starszy raczył udać się w podróż do Kaukazu. Następnego dnia, 16 (28) marca z rana, Jego Cesarska Wysokość przybył do Moskwy pociągiem nadzwyczajnym drogi żelaznej Mikołajewskiej, gdzie zwiedzający między innymi ogród zoologiczny, był na obiedzie w pałacu, i następnie o godzinie 6-ej wieczorem wyjechał z Moskwy drogą żelazną kurską. (*Wiest*).

* (Odpowiedź p. Milutina na pozdrowienie szlachty moskiewskiej). *Mosk. Wied.* podają następującą odpowiedź p. Milutina na pozdrowienie wyprawione do niego podczas obiadu 19 lutego r. b. z hotelu „Ermitaż” w Moskwie, datowaną 24 lutego z Vevay w Szwajcarii: „Panowie! depeza a w ślad za nią list z podpisem wielu osób mających społeczenie dla sprawy 19 lutego, wzruszyły mię głęboko. W obcej stronie, w ciężkiej słabości, miło mi było odebrać podobny dowód łaskawej pamięci spółziomków. Czas zwykle zagłada minione trudności a zarazem i pamiętkę o tych, komu los dopomógł przetrwać je. Cieszy mnie myśl, że koledzy moi nie postąpili ze mną podobnie i że dotąd odbieram od nich drogie wyrazy społeczenia. Prawdziwie dumny jestem z tego honoru, jakim mnie zaszczycacie, łącząc imię moje z datą wyswobodzenia włościan, i razem z wami błagam Boga, aby spełniony

czyn, któremu z całej duszy starałem się służyć, wzrastał i ustalał się wewnątrz i na krańcach, podnosząc sławę Monarchy ruskiego i pomyślność ludu ruskiego. Powtarzam prośbę moją, panowie, abyście przyjęli wyraz szczerzej i żywej mojej wdzięczności. N. Milutina.”

* (Ustanie gazety). *Głos* pisze: P. Pogodin wezwał nas o podanie do publicznej wiadomości, że gazeta jego „Ruski” w roku 1869 przestaje wychodzić. Prenumeratorowie odbiorą wniesioną opłatę na żądanie, z miejsc w których się zapisali.

* (Kolej żelazna morszańsko-penzeńska). *Dziennik gubernjalny penzeński* pisze: Niepowtarzając bynajmniej o skutecznym załatwieniu kwestji względem budowy kolei żelaznej morszańsko-penzeńskiej, pospieszamy zawiadomić czytelników, że na skutek podania deputacji ziemskiej, kwestja ta wzięła nowy obrót. Z wiarogodnego źródła dowiadujemy się, że projekt połączenia Samary z siecią kolei żelaznych podany został na rozpatrzenie właściwego komitetu.

* (Przywrócenie komunikacji). Z Rostowa nad Donem piszą do *Birż. Wied.* pod d. 1-yim marca: Na kolei żelaznej przywrócona została komunikacja z Nowocerkaskiem. Pociąg pasażerski przybył do Rostowa 1 marca; pomimo wielkiej trudności, uszkodzony przez lody pomost drewniany zasypany został ziemią.

Wypadki w Hiszpanji.

* *Madryt, 28 (16) marca.* Komitet konstytucyjny odbył dziś posiedzenie, na którym byli obecni wszyscy ministrowie z wyjątkiem Prima i p. Sagasta, którzy dopiero jutro wrócą z polowania. (*Cor. Hav. Bul.*)

* *Madryt, 28 (16) marca.* Z Hawanny donoszą przez telegraf atlantycki, że położenie rzeczy polepszyło się znacznie. Posłane niedawno posiłki dla wojsk przybyły tam. Powstańcy, ścigani jak najenergiczniej, stawiają się po większej części dobrowolnie przed władzami. (*Wolfs. T. B.*)

* *Madryt, 29 (17) marca.* Podług wiadomości niezawodnej, większość kortexów ogłosi stanowczo króla Ferdynanda portugalskiego, pomimo jego odmowy, królem hiszpańskim. (*Tamże*).

* *Madryt, 29 (17) marca.* Projekt do prawa w przedmiocie pożyczki w wysokości jednego miljarda realów, natrafia na opozycję ze strony frakcji republikańskiej. Żąda ona redukcji armji i wykreślenia 114 milionów przeznaczonych jako zasiłek na budowę dróg żelaznych. Minister skarbu oświadcza, że pożyczka jest niezbędna dla zadosyćczynienia nagłym potrzebom państwa. Sprawozdawca komisji Rodriguez zaleca pożyczkę ze stanowiska patrijotycznego; pożyczka jest niezbędnie potrzebna dla pokrycia deficytu, który wynosił 29 grudnia 1868 r. 2,125 milionów i który wzrósł odtąd w dość znacznym stosunku. Sprawozdawca nadmienia, że komisja zastanawia się dojrzałe nad ujednostajnieniem długu państwa i nad zreformowaniem taryfy, i stawia na widoku zniesienie w tym jeszcze roku monopolu solnego i tabacznego. Głosowanie nad prawem o pożyczce odbędzie się prawdopodobnie jutro. (*Tamże*).

* Przedstawiono już wielką liczbę kandydatów do tronu hiszpańskiego, ale lista ta okazuje się jeszcze niewyczerpaną, gdyż na niej znalazł się naraz wnuk króla Józefa, o czem nigdy nie myślano. Wiadomość tę podał jeden z dzienników zagranicznych. Niepotrzeba dowodzić niedorzeczności tej pogłoski. (*La Fr.*)

* Z Madrytu donoszą, że projekt opracowany przez komisję konstytucyjną nie został jeszcze złożony na plenarnem posiedzeniu kortexów, albowiem komisja nie zdołała jeszcze porozumieć się w przedmiocie uregulowania kwestji kościelnych. Zdaje się przeto, że większość komisji istnieje jeszcze za swą ideą kościoła wolnego w państwie wolnym, pomimo iż rząd oświadczył już, iż zgadza się na popieraną przez p. Olozaga i przez mniejszość komisji myśl uznania kościoła katolickiego za kościół państwowy. W ogóle atoli zdaje się, że większość kortexów ustawodawczych nie poświęca kwestjom kościelnym tak wielkiej uwagi, jak kwestji co do osoby przyszłego monarchy, ostatnie bowiem wiadomości z Hiszpanji dotyczą przeważnie porobionych już lub zamierzonych kroków w tej ostatniej sprawie. Zdaje się że myśl ofiarowania królowi Ferdynandowi portugalskiemu, pomimo jego oporu, korony hiszpańskiej, zaprzęta mocno od kilku dni większość kortexów, do *Monitora* bowiem zatelegrafowano z Madrytu, jeszcze pod datą 24 go marca, co następuje: „Ostatnie wypadki w Andaluzji i manifestacje w Madrycie spowodowały zbliżenie się rozmaitych frakcji większości. Porozumiano się co do posłania do Lizbony deputacji w charakterze półurzędowym, która ma upraszać Dom Ferranda, ażeby nie trwał dalej w swej odmow-

wie. Jeżeli rezultat misji tej deputacji będzie pomyślny, wówczas większość kortexów ogłosi niezwłocznie Dom Fernanda kandydatem do tronu, ażeby przeciwstawić to imię w obec anarchji, która rozwija się w sposób coraz groźniejszy.” Czekać należy na potwierdzenie tych wiadomości, które mogą bezwątpienia zadziwić po oświadczeniach złożonych przez kilku ministrów na korzyść księcia Montpensier; zauważyć należy, że w razie gdyby król Ferdynand chciał wytrwać w swem postanowieniu, rozwiązanie kwestji obsadzenia tronu hiszpańskiego byłoby daleko trudniejszym, odkąd stał się znanym zamiar kortexów, albowiem kandydatom którzy zostaną postawieni później, zwłaszcza zaś księciu Montpensier, będzie wydawać się drażliwym przyjąć koronę, która ofiarowaną im będzie poniekąd z musu. (*Nordd. A. Z.*)

* *Epoca* z 24 go marca donosi: „Ostatnie wiadomości z Hawanny są ważne i pomyślne. Sfery rządowe otrzymały następującą depezę: „Hawanna, 21 marca. Statek Francisco Boria przywiezie jeńców do Fernando-Po; zaczęli oni już wsiadać na statek. Dwaj z nich, którzy wydawali okrzyki: Niech żyje Cespedes! Śmierć hiszpanom! stawieni będą przed sądem wojennym. We wschodniej części wyspy spokojność została prawie całkiem przywrócona i znajdują się tam jedynie liczne bandy rozbójników. W okręgu Santa-Chiara spokojność panuje od dziesięciu czy dwunastu dni. Posyłana jest do Puerto-Principe znaczna liczba oddziałów ruchomych i żąda się posiłki dla uzupełnienia okupacji militarnej.” „Nie potrzebujemy”, dodaje *Epoca*, „oświadczać, jak jesteśmy szczęśliwi z otrzymania wiadomości tak pomyślnych i jak dalece naglimy rząd, ażeby nie cofał się przed żadną trudnością.”

Austria i Ziemie słowiańskie.

* (Prawo finansowe). *Reichsgesetzblatt* z 27-go marca ogłasza prawo finansowe na rok 1869, w takim kształcie, w jakim wyszło ono z obrad rady państwa. Powtórzenie tego dokumentu wraz z obszernymi projektami rządowymi, byłoby zbyt długim, treść bowiem takowych znana jest z rozpraw w radzie państwa. Nadmienić jedynie wypada, że podług tego prawa finansowego, wydatki na rok 1869 obliczone są na 299,326,617 guldenów, na pokrycie których mają posłużyć dochody stałe w ogólnej sumie 256,458,821 guldenów, i dochody niestałe w ilości 39,825,355 guldenów. Dla osiągnięcia takowych, prawo finansowe wykazuje, jak wiadomo, dodatki nadzwyczajne do podatków gruntowego i od domów, oraz podatki: klasyczny od domów, od rzemiosł i zatrudnień i od dochodów; oprócz tego minister skarbu upoważniony zostaje do zaciągnięcia długu bieżącego w wysokości 3,042,495 guldenów i do emisji takiej ilości renty nowej, ile jej potrzebuje na spłacanie długu państwa. Prawo finansowe datowane jest 23 marca, i obok podpisu cesarskiego, kontrasygnowane zostało przez ośmiu ministrów: Taaffe'go, Plenera, Hasnera, Potockiego, Giskrę, Herbsta, Brestla i Bergera. (*Nordd. A. Z.*)

* (Kwestja czeska. — Błędne pogłoski. — Podróż cesarza. — Wybory w Węgrzech. — Zmiany w wyższych posadach wojskowych). *Wiedeń, 28 marca.* Podług wiadomości z Pragi, spodziewano się tam z pewnością na dzień dzisiejszy ogłoszenia amnestji za przekroczenia prasowe; lecz *Wiener Ztg* nie obejmuje żadnej komunikacji w tym względzie; podług zapewnień zaś pochodzących ze sfer dobrze poinformowanych, rząd nie zamierza wcale w chwili obecnej zalecać cesarzowi ułaskawienie opozycyjnych dziennikarzy czeskich. — Nie mniej bezzasadne są, jak zapewniają ze źródła wiarogodnego, pogłoski o powzięciu na nowo projektu podróży cesarza do Galicji. Pogłoski te pochodzą z samegoż pomienionego kraju koronnego i szerzone są, jak się zdaje, przez deputowanych galicyjskich, którzy udali się na święta wielkanocne do swych domów; sfery zaś dworskie nie wiedzą nic o takim projekcie, i trudno nawet przypuszczać, ażeby cesarz zwiedził Galicję przed częścią przynajmniej rozstrzygnięciem kwestji galicyjskiej. Na teraz wiadomo jedynie, że dwór cesarski uda się na jakiś czas do Budy, wyjazd zaś tam ma nastąpić we wtorek lub najpóźniej we środę; cesarz wróci ztamtąd do Wiednia dopiero po otwarciu sejmku węgierskiego, a zatem w końcu kwietnia. — Wybory w Węgrzech zostały już prawie całkiem ukończone, i podług ostatnich wiadomości, stosunek głosów jest taki, że z liczby 402 wybranych deputowanych, 226 należy do stronnictwa Deaka i 176 do opozycji; stronnictwo przeto Deaka ma za sobą większość 50-u blisko głosów. Jeżeli dodamy do tego deputowanych chorwackich, którzy są dobrze usposobieni dla stronnictwa Deaka, w takim razie rząd może liczyć we wszystkich kwestjach, dotyczących ogółu krajów korony św.

Stefana, na większość 70-u do 80-u głosów. Pomimo to atoli zdaje się, że ministerstwo węgierskie nie jest bezwarunkowo zadowolone z rezultatu wyborów, odbyły się bowiem we środę i czwartek narady ministerjalne, które trwały po kilka godzin i na których, jak powiadają, roztrząsaną była kwestja, czy pożytecznym byłoby zbliżenie się stronnictwa Deaka do żywiołów umiarkowańszych opozycji. Nie wiadomo jeszcze dotąd, jaki był rezultat tych narad; zdaje się atoli, że zbliżenie podobne nie zostało uznane jako niezbędnie potrzebne, albowiem całe ministerstwo upraszało usilnie, ażeby minister handlu Gorove, który na skutek swej porażki przy wyborach w peszteńskim okręgu wyborczym Theresienstadt, podał się do dymjsji, — cofnął takową, a to dla uniknięcia naruszenia solidarności ministerstwa. Wnosząc przeto z tej wersji, nie może być wcale mowy o wejściu przewodców lewego środka do gabinetu. — Spodziewane są za kilka dni niektóre zmiany w wyższych posadach wojskowych; utrzymuje się mianowicie pogłoska, że feldceugmistrz baron Gablenz ma być mianowany wkrótce, na skutek życzenia wyrażonego przez ministerstwo węgierskie, dowodzącym wojskami w Węgrzech. (*Nordd. A. Z.*)

* (Nieprzyjaciele Austrii). Listy otrzymane z Trjestu donoszą, że nieprzyjaciele Austrii, chcąc przeszkodzić zbliżeniu się pomiędzy Wiedniem i Florencją, usiłowali wywołać nieprzyjazne manifestacje przeciwko cesarzowi Franciszkowi-Józefowi, i że w tym celu rozrzucone były proklamacje do ludności włoskiej w Trjeście. Groźby te spełzły zupełnie na niczem, i cesarz austriacki przyjęty był tak w Trjeście, jak i w Fiume, Zagrzebiu, Pola z wielkim zapalem. (*La Patr.*)

* (Sprostowanie). *Neue fr. Presse* zaprzecza pogłosce pochodzącej z Brukseli o mniemanem widzeniu się hr. Beusta z hr. Bismarckiem. Dziennik ten dodaje, że podobna wiadomość uważaną być powinna za zupełnie błędną tak długo, dopóki *Nordd. A. Z.* prowadzić będzie gwałtowną i niesłuszną polemikę przeciwko Austrii. Potrzeba pod tym względem przyznać słusność *Neue fr. Presse* i dodać, że wybrano nader niestosowną chwilę dla podobnych pogłosek. (*La Patr.*)

* (Adres do papieża). *Narodne Novine* podaje następującą wiadomość z Pragi pod 22-m marca: Uniwersytet zaprotestował przeciwko adresowi do papieża, ułożonemu przez senat akademicki. — Z powodu sekundyjący papieża spodziewają się otrzymać nagrody honorowe: książe Lobkowitz i profesorowie Höfler, Schult i Löwe.

* (Sprawy galicyjskie). W lwowskim *Słowie* pomiędzy innymi donoszą, iż według telegramu ze Szczakowej z 13 (25) marca wieczorem, raczył przejeżdżać przez Szczakowę do Wiednia, Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Włodzimierz Aleksandrowicz, pod imieniem hrabiego Romanowa, w towarzystwie admirała Bocka i hrabiego Perowskiego. — Tenże dziennik pisze: „Chociaż w ostatnich dniach stan zdrowia metropolity Spirydiona nieco się polepszył, jednak niebezpieczeństwo, według zdania lekarzy, nie minęło. — Ruski kler djecezji chołmskiej, chcąc wykazać szczerą uczucia wdzięczności i miłości dla swego biskupa, Michała Kuziemskiego, postanowił nabyć dla katedry w Chołmie wspaniałą portret biskupa, taki sam, jak wykonany dla domu narodowego we Lwowie, przez tamtejszego malarza p. Szlegla. W tym celu ruski kler djecezji chołmskiej ofiarował 500 zlr. (około 300 rsr.) i portret został zamówiony u tego samego artysty, który zobowiązał się go skończyć na czerwiec. — W zeszłym tygodniu w drukarni stauro-pigialnej, wyszły zeszyty III i IV „Naukowego zbioru,” zawierające w sobie: Duma o Sawie, rozprawa; niektóre miejscowości okręgu przemyskiego (Husany, Jaworów, Jarosław), galicyjsko-ruskie miasta Żółkiew i Brody, W. M. Płoszczańskie; akta dotycząca historii południowo-zachodniej Rusi zakomunikowane przez A. S. Pietruszewicza; statuta domu narodowego; obrachunek kasy galicyjsko-ruskiej „Maticy;” sprawozdanie komisji domu narodowego i sprawozdanie o kształcącej się młodzieży.”

* (Nowa gazeta). *Moraw. Orlice* podaje pogłoskę, że w Wiedniu ma być założona nowa gazeta pod tytułem *Slavisch-Romanische Post*, która będzie bro-niła dążeń federalistów a w szczególności słowian.

Francja.

* (Margr. de La valette). *Paryż, 29 marca.* Donoszą, że margrabia de Lavalette powróci z swoich dóbr we środę, i że p. Frère Orban przybędzie we czwartek do Paryża. (*La Fr.*)

* (Książę Gramont). Wjechał wczoraj do Wiednia, i przybędzie na swoją posadę d. 30 marca rano. (*La Fr.*)

Włochy i Rzym.

* (Rozruchy). Korespondencje z Włoch donoszą, że w tych dniach miały miejsce rozruchy w Ankonie. Powodem, czy też pozorem do tego miało być podwyższenie opłaty od konsumpcji. — *Pungolo* zapewnia, że w Neapolu aresztowano kilka osób politycznie skompromitowanych. (*La Patr.*)

Turecja i ziemie słowiańskie.

* (Z starej Serbji). W serbskim dzienniku *Jedność* pisał pod 28 lutego v. s.: „Położenie starej Serbji i Hercegowiny przedstawia dziwny widok. Do czasu zawojowania Bośni i Hercegowiny przez Omer-paszę, najbardziej uciskany był lud serbski wyznania prawosławnego, kiedy lud wyznania rzymsko-katolickiego cierpiał nieco mniej, w skutku szczególnych okoliczności; co się zaś tyczy serbów wyznania mahometańskiego, to stosunkowo było im lepiej, pod osłoną ich szlachetnych wezyrów i beków. Odkąd Omer-pasza stracił bośniackich i hercegowińskich władców, i że tak powiemy, wykorzenił siłę Bośni, jarzmo mahometańskie jednakowo ciąży nad ludem bratnim wszystkich trzech wyznań. Teraz obudziło się w nim poczucie i życzenie jedności. Często pomiędzy nim daje się słyszyć: „Haremy naszych magnatów wycieńczyły kraj i przyprawiły o zgubę lud. Haremy Stambułu pochłaniają całą pracę ludu.” Oprócz magnatów tureckich i kilku ludzi bogatych, wszyscy znajdują się nad samą przepaścią i dochodzą do tego, że nie mogą, i nie wiedzą z kąd płacić ciężkie podatki; pomimo tego, wszędzie, chociaż potajemnie, przysposabia się materiał do wspólnej sprawy, do jedności bratniego plemienia. Przy takim wzburzonym położeniu w Bośni, znów mianowany został gubernatorem Osman-pasza, ten stary fanatyk i krwiożerca ludu, którego rząd stambulski nie odwoła, jak się zdaje, do tego czasu, póki nie powstanie sam lud wszystkich trzech wyznań, doprowadzony do rozpaczki, lub póki Serbja nie pošle tam wojska. Wszyscy znajdują się w jakiejś trwożliwej niepewności, i zapewniam was, że tak nie mogą pozostać rzeczy. Dotychczas szukaliśmy pomocy u cywilizowanej Europy, lecz próżny egoizm nie pozwala jej położyć końca naszym cierpieniom i odwiecznej niewoli.” W końcu korespondent dodaje: „W tych dniach przejeżdżała komisja inżynierów wzdłuż serbskiej granicy, poczynając od Pazara i zmierzając do Bośni. Niewiadomo jakie ma poruczenie, chyba obejrzenie granicy serbskiej.”

* (Z Bośni). Korespondent chorwackiego dziennika *N. Pozor*, pisze: „Gdziekolwiek bądź zwrócić się w Bośni, wszędzie widać tylko gwałty i niesprawiedliwości. W Trawniku okradziono wiele domów, zrabowano kościół i synagogę żydowską. Toż samo dzieje się w Sarajewie. W dniu, w którym przybył do nas szanowny Osman-pasza, oprócz wielu kradzieży, zrabowano całe miesie pewnego efendiego. Takie są dobrodziejstwa administracji tureckiej! W sądach także panuje gwałt i niesprawiedliwość. Około trzydziestu żołnierzy i niejaki Osman z sąsiedniej wioski napadło na kościół w Białem-Polu. Chrześcianie dowiedziawszy się o tem, otoczyli napastników, ujęli czterech żołnierzy i dostawili ich do sądu. Na drugi dzień bim-pasza kazał przeprowadzić ich do więzienia wojskowego, lecz piątej nocy wydobyli się z tamtąd, napadli na więzienie miejskie i uwolnili Osmana. Chrześcianie są teraz w ogromnym strachu i obawiają się nowych rabunków i zemsty.”

Belgja.

* (Stosunki z Francją). Prasa angielska zaczyna obecnie zastanawiać się dokładnie nad żądaniami wystósowanymi przez Francję do Belgji. Organ konserwatywny *Standard* wynurza myśl, że gabinet belgicki, w swem usiłowaniu ominięcia Scylli, naraża się zbyt na Charybdę, i że dla rozwiązania małej kwestji, wywołał wielką kwestję. Jak skoro bowiem komisja mieszana przystąpi do roztrząsania stosunków obu krajów ze stanowiska ekonomicznego, wówczas będzie ona mieć prawo, i rzecz nawet można, będzie prawie zmuszoną do zastanawiania się nad maóstwem kwestji, które mają w rzeczywistości charakter polityczny, i których trudno jest dotknąć bez wywołania groźnych zawikłań. W podobnymże duchu oświadczają się *Spectator* i *Saturday Review*, lecz ze swego stanowiska. (*Nordd. A. Z.*)

Niderlandy.

* (Kwestja twierdzy luksemburskiej). Z rozpraw izby luksemburskiej okazuje się, że rząd pruski wystósował niedawno do rządu wielkiego księstwa luksemburskiego notę dyplomatyczną z powodu powolnego wykonywania zawarowanego w traktacie londyńskim zniesienia twierdzy Luksemburgu. Kwestja ta stała się w izbie przedmiotem interpelacji, przy czem p. Servais, minister stanu, oświadczył, że rząd luksemburski został zdziwiony tem zażaleniem, albowiem burzenie fortyfikacji zrobiło faktycznie tak

znaczne postępy, że Luksemburg może być uważany odtąd jako miasto całkiem otwarte. Zdaje się atoli, że pomimo to izba uznała, iż roboty dotychczasowe idą zbyt powolnie, albowiem wynurzyła życzenie, ażeby roboty około burzenia fortyfikacji mogły postępować odtąd z większym pośpiechem. (*Nordd. A. Z.*)

Dokumenta dyplomatyczne w sprawie turecko-greckiej.

z *Journ. de St.-Petersb.*

Kancelarz państwa do jw. generała Ignatjewa w Konstantynopolu.

St.-Petersburg, 24 listopada
(6 grudnia) 1868 r.

Zerwanie stosunków dyplomatycznych pomiędzy Turcją a Grecją byłoby wypadkiem najopłakaniejszego charakteru.

Sprawujący interes Turcji, stawiał się do mnie wczoraj z własnego natchnienia. Zaraz zapytałem go, czy przybył zaprzeczyć wiadomości nadesłanej rano prywatną drogą telegraficzną, o mniemanem zerwaniu stosunków pomiędzy Turcją a Grecją.

Oświadczył on, iż nie ma poruczonej sobie żadnej komunikacji; wszelako nie chciał mnie niezawiadomić, iż poufnie doniesiono mu z Konstantynopola o zamiarze przystąpienia do tego zerwania.

„Spodziewam się.” — odpowiedziałem mu, — „że ten zamiar nie zostanie urzeczywistniony. Pragnę tego w interesie Porty. Znasz pan usiłowania jakie nie przestajemy czynić dla uspokojenia umysłów pomiędzy ludnościami chrześcijańskimi pod berłem sułtana. Te usiłowania dochodzą tak dalece, że nas aż kompromitują. Niemniej trwamy w nich, nie chcąc stracić nadziei, że roztropność ludzi kierujących polityką otomańską, dojdzie nakoniec do wniosku, iż los chrześcijańskich powinien być polepszony przez środki praktyczne, skuteczne, a nie na papierze, i że n. sułtan sam zechce utworzyć ten nowy węzeł pomiędzy nim a swymi chrześcijańskimi poddanymi przez dobrodziejstwa własne, których inicjatywa będzie pochodziła od niego. Zawsze żywiłszy przekonanie, że jest to jedynym trwałym, pokojowym załatwieniem wzburzeń okazujących się na Wschodzie. Ta ufność w przenikliwość Porty jedynie mogła nas zachęcić do wytrwania w dziele, które inaczej z naszej strony okazywałoby tylko naiwne złudzenia. Nie zaprzeczamy rządowi otomańskiemu prawa zerwania stosunków dyplomatycznych z każdym mocarstwem na które, jakby sądziła, mogłaby się uskarżać. Obawialiśmy się, aby uciekając się dziś do ostatecznego środka, Porta nie narażała się na wewnętrzne kłopoty, których doniosłość nie mogłaby być obliczona. Nie zechcesz pan zaprzeczać, że prawie powszechne wzburzenie panuje pomiędzy ludnościami chrześcijańskimi na Wschodzie. Czy roztropnem jest rzucać iskrę pomiędzy te żywioły palne?”

Zakończyłem oświadczeniem sprawującemu interes Turcji, że stając na polu umiarkowania, Porta spełniłaby w oczach naszego Najjaśniejszego Pana czyn wysokiej mądrości politycznej.

Nie przywiązuję przesadzonej ufności w powodzenie tej próby. Miejscowe namiętności może są zbyt gorące, a podniecania z zewnątrz zbyt żywe, aby upoważniały do takiej nadziei. Jeżeli Porta będzie obstawała przy swoim, nie pozostanie nam jak skrupulatnie zachować wyczekującą, wstrzemięzliwą postawę, jaką panu poleca N. Pan.

Przyjm pan i t. d.

Kancelarz państwa do jw. generała Ignatjewa
w Konstantynopolu.

St. Petersburg, 28 listopada
(10 grudnia) 1868 r.

Oczekujemy na pańskie i księcia Gagaryna depesze, dla wyrobienia sobie jasnego pojęcia o tem, co się dzieje w Konstantynopolu i Atenach. Telegramy nie zdolają ich zastąpić.

Według wiadomości, które nas dochodzą, zerwanie pomiędzy Turcją a Grecją miałoby być postanowione tylko ewentualnie. Jedynie z kilku oderwanych wyrażzeń, jednego z pańskich telegramów i z telegramów prywatnych, które nie mogą budzić bezwzględnej wiary, znamy kombinację ultimatum i podstawy tego, które stawiłaby Porta.

Powiedziałem reprezentantom zagranicznym, którzy byli rozmówić się o obecnym wypadku, że gorąco zaleciliśmy obu stronom postawę pojednawczą.

Dodałem, że wszystkie dzienniki mówią o ultimatum i wymieniają jego warunki, że gdyby podobne ultimatum było postawione, nie mogliśmy go popierać i że pozostawiliśmy rządowi greckiemu zasięgnięcie rady u własnych dogodności lub u konieczności położenia. W żadnym razie nie podamy mu odpowiedzi.

Table listing various plants and their prices, including sections for 'Nasiona roślin Doniczkowych' (Pot plant seeds), 'Nasiona Truskawki' (Strawberry seeds), and 'Niektóre rośliny doniczkowe' (Some pot plants).

WIOSNA 1869.

CENNIK DRZEW I KRZEWÓW

znajdujących się na sprzedaż w Zakładzie Ogrodniczym

BRACI BARDET

za rogatkami Belwederskimi.

Gruszki.

wyboru dwu, trzy i czteroletniego szczeplenia sztuka kop. 50, 100 sztuk Rs. 45;

naszego wyboru mniejszych drzew sztuka kop. 40, — 100 sztuk Rs. 30.

- List of pear varieties: Alexandre Bivort, Baronne de mello, Belle Angevine, Bergamotte grosse d'Automne, Bezy des vétérans, etc.

USZKI jednorocznego szczeplenia sztuka kop. 25, najnowsze 50 kop. 10 sztuk w 25 gatunkach Rs. 20, 10 sztuk w 50 lub 100 gatun. Rs. 25.

- List of one-year grafting varieties: Alexandre Bivort, Arbe Courbé, Baronne de Mello, Braconot, Belle Angevine, etc.

- List of pear varieties (continued): Angletterre, de Mongeron, Giffard, Gris on doré, Hardy, Millet, Six, Sterckmann, Superfin, Napoléon, Bonchrétien de Rance, d'hiver, de Bruxelles, Napoléon, Bonne d'Ezée, Bourgmaster Bouvier, Catillac, Callebasse Tougard, Grosse, de Plock, Colmar d'Hiver, Conseiller de la Cour, Curé ou belle de Berry, Des deux Soeurs, Docteur Pigeaut, Doyenné Dillen, d'Hiver, Jamin, Boussocq, de Juillet, d'Alençon, du Comice d'Angers, Robin, Duchesse d'Arrenberg, d'Angoulême, de Berry panachée, de Brissac, Epine Dumas, d'Hiver, d'Été, Ferdinand de Mestre, Fondante Millot, de Maline, des Bois, du Comice-d'Amien, Fortunée Boisselot, Franc réal d'hiver, Général Todleben, Graslin, Gendron, Gil o gil, Hacons incomparable, Hankel, Hericard de Thury, Jaminette, Josephine de Maline, Jargonelle, Jules d'Airole, Impériale à feuilles de Chêne, Laure de Glymes, Louise bonne d'Avranche, du Printemps, Laffay, Muscat Royal, Poiteau, Martin sec, Millot de Nancy, Marie Guive, Nectarine, Nec plus meuris, Nouveau Poiteau, Olivier de Serres, Passe Colmar, Passe tardif, Pater noster, Prince Albert, Prince Napoléon, Princesse Royale, Professeur Dubreuil, Saint Germain, Saint Germain Vauquelin, Rousselet de Rheims.

- List of pear varieties (continued): Seignur d'Esperen, Soldat Lebourer, Sucrée de Montlucon, Susette de Bavais, Triomphe de Jodoigne, Urbaniste, Vanmons Leon le Clerc, Virgouleuse, Wilams Bonchrétien, Verte longue Jaspée, Zephirin Grégoire.

Jabłka.

Jabłka do wyboru dwu, trzy i czteroletniego szczeplenia, sztuka kop. 50, 100 sztuk Rs. 45;

własnego wyboru, mniejszych drzew sztuka kop. 40, — 100 sztuk Rs. 30.

- List of apple varieties: Apis, Belle Joséphine, Belle Dubois, Belle fille normande, Borstówki, Calville blanche, rouge, Malingre, Douce de Bolwiller, English Limon pipin, Fétuet, Gulderling, Kostelle, Longue amère, Luedecker Kantapfel, Lineus pipin, Marin Anfray, Papirówki, Rajówski, Reinette blanche de Canada, Grise de Canada, dorée, d'Angleterre, de Bretagne, de Hollande, Siecler szwajcarska, Tyrolska, Zinamowia.

JABLKA jednorocznego szczeplenia sztuka kop. 25, najnowsze kop. 50, 100 sztuk w 25 gatunkach Rs. 20, 100 sztuk w 50 gatunkach Rs. 25.

- List of one-year grafting apple varieties: Alexandre Empereur, Apis rose, Apis noir, Beauty of Kent, Berdfohrshire fundling, Belle Dubois, Belle fille normande, Belle Joséphine, Borstowski, Blanche d'Espagne, Bohnen apfel, Calville blanche, rouge, rouge d'Anjou, de Saint Sauveur, Bois-bunel, des Femmes, Cornisch Gilliflower, Cossonet, Court pendu, De boutigny, De Chatainier.

- List of apple varieties (continued): De Lande, De Fétuet, De jaumé, Dumellow Seedling, Douee de Bohlwiller, Early Harezet, Brabant Belle fleur, Coeur de Boeuf, Deans godin, Double rouge du Paradis, Du Tyrol, De Stetin, Farcau, l'ardée d'Amérique, Fenouillet gris anisé, rouge ou Bardin, gros, jaune ou doré, Goldendrop, Grosberry apple, Grawenstein, Greawés pipin, Gros pigeonnet, Hawthorden, Jansen von velsen, Kostelle, Luedecker Kantapfel, Lemon pipin, Lineus pipin, Margille, Marin Anfray, Newston pipin, Pearmin Herefordskire, Postof d'hiver, Pigeon d'hiver, Princesse noble, Papirowki, Quaréndon d'hiver, Rajówski, Rembours d'hiver, d'Été, Reinette grise de Canada, blanche de Canada, d'Angleterre, Drap d'or, Blanche, Rivers, de la Chine, franche, Reine des reinettes, d'Olarges, de Bretagne, Dorée, de Ceaux, de Hollande, Thouin, Etoilee, du Vigan, Ribston pipin, Roi d'Angleterre, Sicler ou Pomme Suisse, Suisse Vanmons, Suisse Rivière, Sugar Laof pipin, Transparente de Moscovie, Victoria, Violette des 4 gouts, Warmsley pipin.

Następujące gatunki są używane w Niemczech i w Francji do robienia wina.

- List of wine-making varieties: Amère douce, De Redan, De Coqueren, De Fetuet, De Moran, Longue Amère, Marin Anfray, P. au de Vache, Doux évêque.

Winne krzewy.

- List of grape varieties: Blanc d'ambre, Chasselas Duhamel wczesne, de Florence, de Fontainebleau, Malingre, noir très precoce, Sageret, Vibert, Duc de Magenta, Diamant, Duc de Malakof, Frontignan blanc musqué, Frankentahl, Gamet de Bordeaux, Gros ribbier du Maroc, Général de la Marmora, Hatif de Gene, Leonie Zolo, Madelaine blanche vibert, Rouge, Royale, Muscat ottonel, précoce d'Aout, Regnier, Chasselas, Jesus, de la mi aout, Saint Laurent, hatif de Saumur, Nemorin, Perle Impériale.

SLIWKI jednorocznego szczeplenia, sztuka kop. 30.

- List of one-year grafting varieties: d' Agen, Dame Aubert, de la Saint Martin, de Montfort, Favoritte hative de Rivert, Felleberg, Goliath, Impériale de Milan, Geffersohn, Kirkés, Martins quetsch, Knigt gren Drying, Lawranes gage, Mirabelle petite, Monsieur, Mamelonée Sageret, Ponds seedling, Prince of whales, Reine claud franche, Reine claud verte, hative de Bavais, Saint Pierre, Sainte Catherine, Washington.

do wyboru WISNIE dwu, trzy i czteroletniego szczeplenia, sztuka kop. 50, 100 sztuk Rs. 45.

naszego wyboru mniejszych drzew, sztuka kop. 40, 100 sztuk Rs. 30.

Wisnie jednorocznego szczeplenia, sztuka kop. 30.

- List of one-year grafting varieties: Griotte d'Espagne, Montmorency a Courte queue, Montmorency a longue queue, Montmorency a longue queue, Raine Hortense, Anglaise hative, De la toussaint, Griotte bouce de Portugal, Mai Duck, Montmorency a Courte quene, Montmorency a longue quene, Reine Hortense, CZERESNIE dwu, trzy i Czteroletniego szczeplenia, sztuka kop. 50, 100 sztuk Rs. 45, mniejszych sztuka kop. 40, 100 sztuk Rs. 30, Bigarreau Napoleon, rose, noir, Bigarreau jaune, blanc, różne gatunki mieszane.

Czeresnie jednorocznego szczeplenia, sztuka kop. 30.

Table listing cherry varieties such as Belle Audigeoise, Belle de sceaux, Belle d'Orleans, etc., with prices and descriptions.

Brzoskwinie wczesne, sztuka Rs. 1. mniejsze, sztuka kop. 75.

Table listing early peach varieties like Grosse Mignonne precoce and Grosse Madeleine rouge precoce.

Morelle wielko owocowe, sztuka Rs. 1. mniejsze, sztuka kop. 75.

Table listing large fruited plum varieties like Gros commun and Abricot peche.

Orzechy włoskie 6-10 letnie, sztuka kop. 50. mniejsze, sztuka kop. 30.

Orzechy włoskie rodzajne (Praeparturiens), sztuka kop. 50.

Porzeczki wiśniowe, wielko owocowe sztamowe, sztuka kop. 50

mniejsze sztuka kop. 30. Krzakowe mniejsze, sztuka kop. 15.

najmniejsze, 100 sztuk Rs. 7 kop. 50.

Porzeczki biała, wielko owocowe, dwuletnie, sztuka kop. 30.

jednoroczne, sztuka kop. 15.

Agrest wielko owocowy, sztuka kop. 15.

Maliny wielko owocowe, dwa razy w roku rodzące, sztuka kop. 7 i pół.

60 sztuk, Rs. 3.

Maliny żółte, sztuka kop. 7 i pół. 60 sztuk Rs. 3.

Drzewa i krzewy do ozdabiania ogrodów

Large table listing various trees and shrubs for garden decoration, including Acacia, Acer, Cytisus, etc., with prices and descriptions.

Table listing various plants and trees, including Evonimus, Jarzębina, Judajskie drzewo, etc., with prices and descriptions.

Table listing plants like Ribes Sterillis alpina, Cassis, Róża sztamowa, etc., with prices and descriptions.

Rosliny gruntowe trwałe.

Table listing perennial plants like Aster acris, Ericoides, Aquilegia, etc., with prices and descriptions.

Flance Sparagowe Olbrzymie.

Table listing large-flowered Sparagaceae plants like Szparagi olbrzymie angielskie, etc.

Flance Truskawki wielko owocowej.

Table listing large fruited strawberry plants like Truskawki wielko owocowe, etc.

Truskawki najnowsze.

Table listing the latest strawberry varieties like Truskawki najnowsze, etc.

SLIKI jednorocznego szczeplenia, sztuka kop. 30.

Table listing one-year grafted plants with prices and descriptions.

SLIKI jednorocznego szczeplenia, sztuka kop. 30.

Table listing one-year grafted plants with prices and descriptions.

SLIKI jednorocznego szczeplenia, sztuka kop. 30.

Table listing one-year grafted plants with prices and descriptions.